

20.6.2011

EK/455/2011

Lausuntopyyntöne 15.4.2011 OM 13/41/2010, OM026:00/2010

KANSALAISALOITETYÖRYHMÄN MIETINTÖ ”KANSALAISALOITEMENETTELY”

Yleistä

EK kiittää mahdollisuudesta lausua kansalaisaloitemenettelyä koskevassa asiassa. Kansalaisaloitetyöryhmän mietintö on kattava ja hyvin laadittu. EK haluaa kiinnittää huomiota siihen, että toteutuakseen työryhmämuistiossa esitetyn kaltaisena, kansalaisaloitelain voimaantulo edellyttää lisäksi perustuslain 53 §:ään uuden 3 momentin säätämistä, eli käytännössä sitä, että tällä hetkellä lepäämässä oleva hallituksen esitys 60/2010 Eduskunnalle laiksi Suomen perustuslain muuttamisesta hyväksytään eduskunnassa.

EK esittää seuraavassa muutamia yksityiskohtaisempia huomioitaan työryhmämuistiosta.

Kansalaisaloitelain 7 §

Kansalaisaloitelain 7 §:n mukaan kannatusilmoituksia sähköisesti tietoverkossa kerätessä on käytettävä Viestintäviraston hyväksymää tietojärjestelmää. Koska kansalaisaloitteen vireillepanija voi kuitenkin kerätä kannatusilmoituksia myös omaehtoisesti järjestämässään tietojärjestelmässä, tarkoittanee tämä käytännössä sitä, että Viestintäviraston tarvitsee tarkistaa tällaisen omaehtoisesti perustetun verkkopalvelun asianmukaisuus tapauskohtaisesti. Viestintävirasto ei voi kuitenkaan taata sitä, että tällaisen omaehtoisen järjestelmän sisältämät henkilötiedot hävitetään asianmukaisesti, kuten seuraavassa kappaleessa kuvataan.

Kansalaisaloitelain 9 §

Kansalaisaloitelain 9 §:n mukaan aloitteen vireillepanijan ja edustajan on huolehdittava kannatusilmoitusten hävittämisestä esimerkiksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun kannatusilmoitusten keräys on lopetettu. Kiinnitämme huomiota siihen seikkaan, että sähköisesti kerättyjen kannatusilmoitusten asianmukaisesta hävittämisestä ei voi varmistua millään tavalla. Vaikka tiedot olisikin hävitetty keräyksessä käytetystä järjestelmästä tai jostain muusta asianmukaisesti

Lainsäädäntö ja kauppapolitiikka
Hannu Ylänen

20.6.2011

EK/455/2011

järjestetystä taltiointilaitteesta, on tiedot kuitenkin olleet mahdollista kopioida ennen niiden hävittämistä. Onnistuneen keräyksen lopputuloksena vireillepanijalla ja / tai edustajilla on hallussaan vähintään 50.000 suomalaisen nimi, syntymäaika ja kotikuntatiedot ja näin suuren henkilötietoja sisältävän rekisterin hävittämisestä tulisi kyetä pystyvä asianmukaisesti varmistumaan. Asialla on merkitystä, koska kuka tahansa äänioikeutettu Suomen kansalainen voi toimia aloitteen vireillepanijana tai hänen edustajanaan.

Kansalaisaloitelain 12 §

Kansalaisaloitelain 12 §:n 1 momentin mukaan kannatusilmoituksissa kerätyt henkilötiedot ovat lähtökohtaisesti salassa pidettäviä, ellei allekirjoittaja anna tietojen luovuttamiseen nimenomaista suostumustaan. Suostumuksen antaessaan allekirjoittaja suostuisi siihen, että hänen nimensä voisi olla tietoverkossa nähtävissä. Tämän suostumuksen antaessaan allekirjoittaja kuitenkin tosiasiallisesti hyväksyy sen, että hänen nimensä jää tietoverkkoon todennäköisesti käytännössä pysyvästi. Tästä asiasta tulisi olla nimenomainen ja selkeä maininta suostumuksen antamisen yhteydessä.

Eduskunnan käsittelyvelvollisuus ja aloitteen lainmukaisuus

Eduskunnan työjärjestykseen ehdotettavien muutosten mukaan eduskunnalla olisi velvollisuus ottaa kansalaisaloite käsiteltäväksi, mutta muutokset ja mahdollinen aloitteen hyväksyminen olisivat eduskunnan omassa harkinnassa.

Mikään ei ilmeisesti kuitenkaan takaa sitä, että kansalaisaloite ei ole ristiriidassa pakottavan lainsäädännön tai Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten kanssa. Tämän vuoksi eduskunnan käsiteltäväksi saattaa tulla kansalaisaloitteita, jotka myöhemmässä jatkotarkastelussa saattavat osoittautua juridisesti toteuttamiskelvottomiksi ja kuormittavat aiheettomasti eduskuntaa. Tämän vuoksi kansalaisaloitteen asianmukaisuutta ja juridista toimivuutta tulisi kyetä jollain tavoin etukäteen selvittämään. Tämä asia on selvitettävä huolella jatkovalmistelussa.

Lopuksi

Edellä esitettyjen argumenttien valossa pidämme tärkeänä, että kannatusilmoituksia kansallisiin kansalaisaloitteisiin olisi mahdollista kerätä ainoastaan oikeusministeriön ylläpitämän maksuttoman verkkopalvelun avulla. Näin voitaisiin varmistua henkilötietojen asianmukaisesta käsittelystä ja hävittämisestä, koska kannatusilmoitusten sisältämät henkilötiedot eivät olisi kenenkään ulkopuolisen edustajan tietojärjestelmissä. Tämä edellyttää mahdollisesti mietinnössä esitetyn lisärahoituksen kasvattamista oikeusministeriön talousarviossa ja sen ratkai-

Lainsäädäntö ja kauppapolitiikka
Hannu Ylänen

20.6.2011

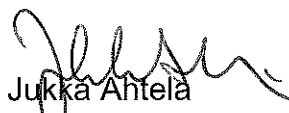
EK/455/2011

semista, miten vastaanotettujen kannatusilmoitusten lukumäärästä ja muista mahdollisista tiedoista viestittäisiin aloitteen vireillepanijalle.

Kansalaisaloitetyöryhmän mukaan ehdotuksen tavoitteena on luoda kansalaisaloitteen tekemistä varten joustavat, luotettavat ja käyttökelpoiset menettelyt ja siten edistää ja tukea vapaata kansalaistoimintaa. Se, että kannatusilmoitusten keräämisestä ja käsittelystä vastaisi oikeusministeriö, ei mielestämme poista joustavuutta ja käyttökelpoisuutta ja se itse asiassa lisää kansalaisaloitemenettelyn tiedonkeruun ja ylläpidon luotettavuutta.

Asianmukaisempaa voisi esimerkiksi olla, että aloitteen vireillepanija luo internet -sivut, joissa kuvataan kansalaisaloitteen sisältö ja perustelut ja sivuilla olisi linkki oikeusministeriön ylläpitämään verkkopalveluun jonka avulla varsinaiset kannatusilmoitukset kerätään ja ylläpidetään.

Kunnioitavasti
Elinkeinoelämän keskusliitto
Lainsäädäntö ja kauppapolitiikka

Jukka Ahtela
Johtaja